

Brytyjskie głosy imperium:

Poezja i patriotyzm w długim XIX wieku

Abstrakt

Pomimo kulturowego zwrotu w historiografii imperialnej w latach 90. XX wieku, badacze brytyjskiej kultury literackiej z lat 1790–1910 w dużej mierze pomijali poezję. Usytuowana na styku badań literaturoznawczych i brytyjskiej historii imperialnej, moja rozprawa doktorska wypełnia tę istotną lukę, oferując pierwsze w historii szczegółowe studium wzajemnych relacji między brytyjskimi utworami poetyckimi a imperializmem w tzw. długim XIX wieku (1789–1914).

Łącząc szeroko zakrojone badania archiwalne z dogłębną analizą tekstów oraz staranną kontekstualizacją historyczną — prowadzoną wokół powiązanych tematycznie osi przestrzeni, czasu, wojny i pokoju — identyfikuje i interpretuje szereg niedostatecznie zbadanych form wersyfikowanego patriotyzmu imperialnego. W całej rozprawie posługuję się pokrewnymi pojęciami „głosu imperialnego” i „echa”, aby prześledzić, w jaki sposób poezja nie tylko artykułuje imperialne ideologie, ale także brzmi ich echem czasie i przestrzeni tekstu. Kategorie te stanowią ramy analityczne pozwalające zbadać, jak poetyckie utwory mówią o Imperium i dla Imperium, rezonują jego autorytetem oraz odtwarzają jego struktury ideologiczne — zarówno poprzez oryginalną kompozycję, jak i późniejsze opracowania czy powtórzenia.

Po rozdziale wprowadzającym, który określa zakres oraz ramy teoretyczno-metodologiczne pracy, rozdziały drugi i trzeci koncentrują się na poszczególnych wierszach i zbiorach, natomiast rozdział czwarty poświęcony jest analizie antologii poezji. Pomimo różnic typologicznych między badanymi

tekstami, wszystkie rozdziały od drugiego do czwartego zwracają uwagę na ideologiczne znaczenie związane z Imperium oraz na kluczowe powiązania tematyczne: przestrzeni, czasu, wojny i pokoju, obecne w analizowanych materiałach źródłowych.

Poprzez uważną lekturę różnych poetyckich reakcji na jubileusz Jerzego III (1809, rozdział drugi) oraz złoty jubileusz królowej Wiktorii (1887, rozdział trzeci), a także dzięki krytycznemu omówieniu wybranych antologii poezji patriotycznej, publikowanych w Wielkiej Brytanii od lat 80. XIX wieku po pierwsze dekady XX wieku (rozdział czwarty), podkreślam złożoną, wieloaspektową — a przy tym w znacznym stopniu bagatelizowaną, jeśli nie całkowicie pomijaną — rolę poezji w brytyjskiej imperialnej kulturze literackiej. W ten sposób polemizuję z wcześniejszymi ujęciami, które odrzucały lub zbyt wąsko interpretowały interakcje i punkty styeczne między brytyjską poezją a Imperium w długim XIX wieku.